

MONEY, FINANCES AND CREDIT

УДК 336.221.4:352:004.9
JEL H71, O33, R51

DOI: 10.26906/EiR.2026.3(102).4713

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Карлін Микола Іванович*, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів
Ткачук Наталія Василівна**, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів
Проць Наталія Василівна***, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів
Волинський національний університет імені Лесі Українки

*ORCID 0000-0002-1421-1066

**ORCID 0000-0002-3518-0449

***ORCID 0000-0003-3897-6482

Дата надходження статті: 23.08.2026

Дата прийняття статті: 17.09.2026

Дата публікації статті: 07.10.2026

Вступ. В умовах цифровізації світової та національної фінансової системи сталий розвиток територіальних громад набуває все більшого значення. В Україні така проблема поглиблена внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну, що вимагає акумуляції значного обсягу фінансових ресурсів для забезпечення оборони, соціального захисту населення та відновлення інфраструктури. Фундаментальною основою формування власних ресурсів місцевих бюджетів є місцеві податки та збори. Проте, традиційні підходи до їх адміністрування часто мають низький рівень ефективності, здебільшого пов'язані із неповнотою сплати податків та обліку об'єктів оподаткування і, як наслідок, призводять до недоотримання бюджетних надходжень. Разом з тим, впровадження цифрових інструментів у систему місцевого оподаткування може стати дієвим механізмом подолання таких загроз та підвищити фінансову спроможність територіальних громад.

Інтеграція цифрових інструментів у систему місцевого оподаткування набуває стратегічного значення з огляду на їх повну відповідність Глобальним Цілям сталого розвитку ООН до 2030 року, зокрема:

- Цілі № 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура» в контексті розбудови стійкої цифрової фінансової інфраструктури та впровадження інноваційних технологій;
- Цілі 11 «Сталий розвиток міст та громад» в контексті забезпечення рівня інклюзивного муніципального управління на основі розбудови ГІС-технологій, геопорталів та цифрових реєстрів;
- Цілі № 16 «Мир, справедливість та сильні інститути» в напрямку зменшення незаконних фінансових потоків, скорочення масштабів корупції та хабарництва у всіх їх формах [1].

Усе вище окреслене підтверджує високу актуальність дослідження цифрової трансформації місцевого оподаткування та його практичну спрямованість як підґрунтя до забезпечення фінансової стійкості, самодостатності та безпеки територіальних громад.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади місцевого оподаткування, проблеми адміністрування місцевих податків і зборів та напрями його цифрової модернізації знайшли відображення у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, П. Архе-Родрігес та Ц. Лукас-Мас досліджують сучасні підходи до цифрової трансформації податкового адмініструван-

© Карлін М. І., Ткачук Н. В., Проць Н. В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ня, акцентуючи увагу на використанні цифрових технологій для підвищення ефективності фіскальних процесів [2]. М. Ноус, Н. П'єррі та Дж. Хонда аналізують роль цифровізації податкового адміністрування у вдосконаленні податкового контролю, управлінні ризиками та підвищенні ефективності взаємодії з платниками [3].

У вітчизняному науковому просторі В. Ганусич та Г. Лоскоріх зосереджують увагу на питаннях розвитку місцевого оподаткування та вдосконалення механізмів його адміністрування [4]. Ю. Голинський досліджує проблематику формування доходів місцевих бюджетів і роль місцевих податків у забезпеченні фінансової спроможності територіальних громад [5]. О. Парубець розглядає сучасні тенденції функціонування місцевого оподаткування та чинники підвищення його результативності [6], тоді як Л. Мірченко акцентує увагу на проблемах розвитку податкової системи та вдосконаленні податкового адміністрування [7].

Узагальнення результатів попередніх досліджень свідчить про формування двох взаємопов'язаних наукових підходів: перший зосереджується на фінансовій ролі місцевих податків у забезпеченні доходів територіальних громад, другий – на цифровізації податкового адміністрування, автоматизації інформаційних процесів та використанні сучасних аналітичних інструментів. Водночас недостатньо комплексно дослідженим залишається питання поєднання зазначених підходів у межах єдиної моделі цифрової трансформації місцевого оподаткування.

Потребують подальшого обґрунтування механізми інтеграції земельних, майнових, геопросторових і фіскальних даних, використання Big Data та штучного інтелекту для виявлення податкового потенціалу територій, підвищення податкового комплаєнсу та прогнозування власних доходів місцевих бюджетів. Саме ця наукова прогалина зумовлює необхідність дослідження цифрової трансформації місцевого оподаткування як системного чинника зміцнення фінансової спроможності територіальних громад.

Метою дослідження є обґрунтування концептуальних аспектів цифровізації місцевого оподаткування, систематизація цифрових інструментів та окреслення пріоритетних напрямків їх імплементації.

Основний матеріал і результати. Місцеве оподаткування є важливою складовою фінансового механізму функціонування територіальних громад, оскільки безпосередньо пов'язане з формуванням їх власної дохідної бази та реалізацією органами місцевого самоврядування фінансових повноважень. В умовах цифрової трансформації публічних фінансів питання підвищення ефективності адміністрування місцевих податків і зборів набуває нового змісту, оскільки цифрові технології створюють можливості для підвищення якості інформаційного забезпечення, автоматизації процедур, посилення податкового контролю та зниження адміністративних витрат [2; 3].

Відповідно до чинного податкового законодавства України до місцевих податків належать податок на майно та єдиний податок, а до місцевих зборів – туристичний збір і збір за місця для паркування транспортних засобів. Податок на майно охоплює податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок та плату за землю [9]. Така структура місцевого оподаткування визначає необхідність використання різних цифрових механізмів для ідентифікації об'єктів оподаткування, актуалізації інформації про платників, забезпечення правильності нарахування та контролю за повнотою сплати.

Наукові дослідження підтверджують, що цифровізація податкового адміністрування сприяє підвищенню ефективності мобілізації податкових доходів, удосконаленню інформаційного обміну та формуванню більш прозорої системи взаємодії між платниками і державою [2; 4; 5; 7]. Зокрема, сучасний підхід до цифрової трансформації податкових адміністрацій ґрунтується на використанні інформаційних систем, управлінні даними, аналітичних технологіях та автоматизації процесів прийняття рішень [2].

Водночас цифрова трансформація місцевого оподаткування не повинна ототожнюватися лише з переведенням традиційних адміністративних процедур в електронну форму. Її сутність полягає у системній зміні механізму управління податковим потенціалом території на основі інтеграції цифрових даних, інформаційних систем, автоматизованого обміну інформацією, геоінформаційних технологій, Big Data та штучного інтелекту.

У цьому контексті цифрову трансформацію місцевого оподаткування доцільно визначати як системну зміну організаційно-інформаційної моделі формування та адміністрування місцевих податків і зборів на основі інтеграції цифрових даних, інформаційних систем, автоматизованих процедур та аналітичних технологій з метою підвищення повноти податкової бази, ефективності мобілізації власних доходів місцевих бюджетів та фінансової спроможності територіальних громад.

Такий підхід відповідає сучасній концепції цифровізації податкового адміністрування, відповідно до якої інформація та якість управління нею стають одним із ключових ресурсів податкової адміністрації [2]. Водночас дослідження IMF засвідчує, що цифровізація підприємницького сектору позитивно пов'язана з рівнем податкових надходжень та податковим комплаєнсом, а найбільший ефект виникає за умови поєднання цифровізації бізнесу з розвитком GovTech та цифрової спроможності податкових адміністрацій [3].

Отже, цифровізація місцевого оподаткування має розглядатися у взаємозв'язку двох процесів: цифровізації платників податків та цифровізації податкового адміністрування. Їх синергія дозволяє зменшувати інформаційну асиметрію між платником, контролюючим органом і органом місцевого самоврядування та створює передумови для підвищення повноти мобілізації податкових надходжень.

Однією з ключових проблем місцевого оподаткування є невідповідність між фактичним податковим потенціалом території та обсягом інформації, яка використовується для формування податкової бази. Неповнота відомостей про земельні ділянки, об'єкти нерухомості, суб'єктів господарювання, транспортні засоби та інші об'єкти може зумовлювати недонадходження до місцевих бюджетів.

У цьому аспекті цифровізація створює принципово нові можливості, оскільки дозволяє перейти від переважно пасивного обліку до проактивного виявлення податкового потенціалу території. Йдеться про автоматизоване зіставлення інформації з різних інформаційних систем, виявлення розбіжностей, ідентифікацію потенційних об'єктів оподаткування та формування актуальної цифрової карти податкових ресурсів громади.

Дослідження О. Парубець підтверджує доцільність використання цифрових інструментів на рівні територіальних громад для підвищення прозорості та ефективності формування й використання місцевих фінансових ресурсів [6]. Автор акцентує увагу на цифрових інструментах управління місцевими фінансовими ресурсами, цифрових інвестиційних картах, цифровій партисипації та необхідності підвищення цифрової й фінансової грамотності органів місцевого самоврядування [6].

Відповідно, цифрова трансформація місцевого оподаткування повинна бути спрямована передусім на розширення фактичної податкової бази, а не на механічне збільшення податкового навантаження на вже ідентифікованих платників. Такий підхід має важливе соціально-економічне значення, оскільки дозволяє підвищувати доходи місцевих бюджетів за рахунок повнішого використання вже наявного податкового потенціалу.

Особливо значними є можливості використання геоінформаційних систем (ГІС) та муніципальних геопорталів. Синхронізація геопросторових даних із земельними та майновими реєстрами дозволяє забезпечувати просторову ідентифікацію об'єктів оподаткування, аналізувати їх характеристики та встановлювати невідповідності між фактичним використанням території й даними податкового обліку.

Для плати за землю та земельного податку це створює можливості зіставлення інформації про земельні ділянки, їх кадастрові характеристики, форму використання та суб'єктів відповідних правовідносин. Для податку на нерухоме майно цифрові технології можуть використовуватися для верифікації площі, місцезнаходження, типу об'єкта та інформації про власника.

Таким чином, цифрова ідентифікація об'єктів оподаткування створює передумови для переходу від «податку з відомого об'єкта» до «виявлення податкового потенціалу території».

Наступним напрямом цифрової трансформації є інтеграція інформаційних систем та реєстрів. Ефективність місцевого оподаткування значною мірою залежить від якості та актуальності інформації, на основі якої визначаються податкові зобов'язання.

Сучасні дослідження цифровізації податкового адміністрування в Україні акцентують увагу на ролі електронного документообігу, цифрових сервісів, інформаційних технологій та автоматизованих контрольних механізмів у забезпеченні своєчасності, повноти й передбачуваності бюджетних надходжень [4; 5; 7].

Важливою практичною передумовою такої інтеграції є вже функціонуючий електронний механізм обміну інформацією між органами місцевого самоврядування та ДПС. На вебпорталі ДПС оприлюднюється зведена інформація щодо ставок місцевих податків і зборів та податкових пільг, сформована на основі даних, що надходять від органів місцевого самоврядування в електронному вигляді [10].

Отже, цифрова трансформація не потребує створення повністю нової інформаційної системи з нуля. Значно більш раціональним є поглиблення інтеграції вже функціонуючих державних та муніципальних цифрових ресурсів.

У перспективі це дозволить сформувати єдиний інформаційний контур, у якому дані про платника, об'єкт оподаткування, його характеристики, податкову ставку, пільги та фактичну сплату можуть використовуватися для аналітичного оцінювання податкового потенціалу території.

Важливою складовою цифрової трансформації є розвиток електронної взаємодії з платниками податків. Цифрові сервіси мають зменшувати транзакційні витрати виконання податкового обов'язку, забезпечувати своєчасне інформування про податкові зобов'язання та спрощувати процедури їх виконання.

Цифрова модель взаємодії повинна передбачати автоматичне інформування платника про суму податкового зобов'язання, строки його сплати, можливі пільги та зміни параметрів місцевого оподаткування. Такий підхід сприяє переходу від переважно контрольної моделі адміністрування до сервісно-комплаєнсної моделі, у якій добровільне виконання податкового обов'язку підтримується цифровими інструментами.

Емпіричні результати дослідження М. Nose, N. Pierri та J. Honda свідчать, що цифровізація бізнесу пов'язана з підвищенням податкового комплаєнсу, особливо серед малих та неформалізованих підприємств, а поєднання цифровізації бізнесу з GovTech формує синергійний ефект для податкових надходжень [3].

Для місцевого рівня це має особливе значення у сфері єдиного податку, туристичного збору та збору за місця для паркування транспортних засобів, де значна частина потенційної податкової бази пов'язана з діяльністю малого бізнесу, сферою послуг та локальною економічною активністю.

Наступним етапом цифрової трансформації є використання аналітичних технологій Big Data та штучного інтелекту. Їх потенціал полягає не лише в автоматизації обробки інформації, а й у виявленні прихованих закономірностей та податкових ризиків.

Аналітичні алгоритми можуть використовуватися для автоматизованого зіставлення інформації про доходи суб'єкта господарювання, площу та характеристики майна, вид економічної діяльності, кількість об'єктів, обсяги сплачених податків та інші релевантні параметри. Виявлення нетипових співвідношень може бути підставою для формування ризикових профілів та подальшого аналізу.

Важливо, однак, наголосити, що штучний інтелект доцільно використовувати як інструмент аналітичної підтримки, а не як автономний суб'єкт прийняття владних рішень. Остаточне рішення щодо застосування контрольних заходів має залишатися за уповноваженими органами та здійснюватися відповідно до законодавства.

У цьому контексті цифрова трансформація створює передумови для переходу від масового контролю до ризик-орієнтованого управління податковим комплаєнсом, коли контрольні ресурси концентруються на найбільш ризикових сегментах, а сумнінні платники не зазнають надмірного адміністративного навантаження [2; 3].

Важливим питанням цифрової трансформації є визначення ролі кожного учасника процесу. Практичні дискусії 2026 року підтверджують наявність запиту територіальних громад на цифровізацію адміністрування місцевих податків, розширення доступу до податкових даних, актуалізацію податкової бази, виявлення нових об'єктів оподаткування та цифрову комунікацію з платниками [11].

Водночас представники громад звертають увагу на доцільність цифровізації відповідних процесів на рівні ДПС, а не механічного перенесення додаткових адміністративних функцій на органи місцевого самоврядування [11].

На нашу думку, це є принципово важливим положенням для формування ефективної інституційної моделі цифрової трансформації. Її не слід будувати за принципом простого перерозподілу адміністративних функцій. Більш результативною є інтегрована модель «ДПС – територіальна громада – платник податків», у якій кожен суб'єкт виконує функції відповідно до своєї компетенції.

У запропонованій моделі ДПС забезпечує централізоване адміністрування, інформаційний супровід та контрольні функції; територіальні громади здійснюють управління власним податковим потенціалом, актуалізацію локальної інформації, аналіз резервів доходів та підготовку управлінських рішень; платники отримують доступ до зручних цифрових сервісів для виконання податкових обов'язків. Така модель дозволяє поєднати централізацію технологічної та адміністративної інфраструктури з децентралізацією використання інформації для управління місцевими фінансами.

Саме тому одним із авторських положень статті є теза про те, що цифрова трансформація місцевого оподаткування не повинна означати механічну децентралізацію адміністрування; її сутність полягає у цифровій інтеграції інформації при збереженні централізованого адміністрування тих процедур, де це забезпечує єдність податкових правил та економію адміністративних ресурсів.

На основі узагальнення наукових підходів [2–8] та сучасної практики цифровізації місцевого оподаткування [10; 11] пропонуємо розглядати цифрову трансформацію як багаторівневий фінансово-інституційний процес.

Перший рівень – цифрове інформаційне забезпечення – передбачає формування актуального масиву даних про земельні ділянки, нерухомість, транспорт, суб'єктів господарювання, туристичну діяльність та інші об'єкти місцевого оподаткування.

Другий рівень – ідентифікація та розширення податкової бази – полягає у виявленні неврахованих об'єктів, актуалізації інформації та усуненні розбіжностей між різними інформаційними ресурсами.

Третій рівень – цифрове адміністрування та аналітичний контроль – передбачає автоматизацію інформаційного обміну, використання ризик-орієнтованого контролю, Big Data та штучного інтелекту.

Четвертий рівень – інституційно-поведінковий – охоплює підвищення податкового комплаєнсу, прозорості, підзвітності та довіри платників до органів місцевого самоврядування.

П'ятий рівень – фінансовий результат, який проявляється у збільшенні власних доходів місцевих бюджетів, підвищенні їх прогнозованості, стійкості та гнучкості, а також зниженні трансфертозалежності.

Таким чином, причинно-наслідковий зв'язок може бути представлений у такій формі: цифрова інтеграція даних → оптимізація обліку об'єктів оподаткування → розширення податкової бази → детінізація місцевих фінансів → підвищення податкового комплаєнсу → зростання власних доходів → стійкість і гнучкість місцевих фінансів → фінансова самодостатність територіальної громади. Саме ця логіка покладена в основу рис. 1.

Рис. 1. Чинники трансформації місцевого оподаткування в умовах цифровізації

Джерело: розроблено авторами

Запропонована модель дозволяє трактувати фінансову самодостатність не як прямий автоматичний наслідок цифровізації, а як кінцевий результат послідовного впливу цифрових, інформаційних, адміністративних та поведінкових факторів.

При цьому цифровізація не усуває потреби у міжбюджетних трансфертах, оскільки їх існування зумовлене об'єктивною нерівномірністю фінансового потенціалу територій. Її результатом має бути підвищення власної дохідної спроможності громад і, відповідно, зниження їх надмірної трансфертозалежності.

На основі проведеного дослідження систематизовано перспективні цифрові інструменти місцевого оподаткування, їх механізми функціонування та очікуваний фінансовий результат (табл. 1).

Таблиця 1

Перспективні напрями імплементації цифрових інструментів місцевого оподаткування

Цифрові інструменти	Механізм функціонування	Роль у розширенні податкової бази місцевих бюджетів	Результат у податковому комплайєнсі	Основні види місцевих податків і зборів
Геоінформаційні системи (ГІС) та муніципальні геопортали	Синхронізація геопросторових даних з майновими й земельними реєстрами	Ідентифікація прихованих об'єктів оподаткування, мобілізація власних доходів місцевих бюджетів	Відкритість даних, прозорість встановлення ставок та пільг, візуалізація об'єктів оподаткування	– Земельний податок – плата за землю – Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки
Електронні реєстри та бази даних	Автоматизований обмін даними між ДПС України, Держгеокада-стром та муніципальними реєстрами	Усунення інформаційних розривів і розбіжностей	Підвищення об'єктивності нарахування, зниження корупційних ризиків	– Податок на нерухоме майно, – плата за землю, – транспортний податок
Електронні кабінети та автоматичні сповіщення	Особисті кабінети платників податків на веб-порталах громад або в інтеграції з застосунком «Дія»	Оцифрування та залучення до сплати маломасштабних об'єктів оподаткування	Забезпечення повноти сплати, правильності нарахування, детінізація місцевих фінансів, мінімізація транзакційних витрат	– Єдиний податок (ФОП) – Туристичний збір – Збір за місця для паркування
ШІ-алгоритми та аналітичні модулі Big Data	Автоматичний моніторинг ризикових господарських операцій, співставлення доходів і площ майна	Виявлення фактів заниження бази оподаткування	Об'єктивний підхід до податкового контролю платників, автоматизоване співставлення обсягів доходів та площі майна і сплачених податків	– Єдиний податок – Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки
Платформа Smart City	Інтеграція муніципальних реєстрів, цифрових сервісів та аналітичних систем	Створення цифрового інвестиційного паспорту громади, комплексна оцінка податкового та ресурсного потенціалу громади	Підвищення рівня довіри до органів місцевого самоврядування через публічний контроль за формуванням та використанням податкових надходжень	Усі види місцевих податків і зборів

Джерело: розроблено авторами

Запропонована систематизація засвідчує, що окремі цифрові інструменти мають різний функціональний профіль. ГІС насамперед забезпечують просторову ідентифікацію податкової бази, електронні реєстри – достовірність та актуальність даних, цифрові сервіси – підвищення зручності виконання податкового обов'язку, Big Data та ШІ – аналітичне виявлення ризиків, а Smart City-платформи – системну інтеграцію інформації.

Отже, максимальний ефект виникає не від використання окремого цифрового інструменту, а від їх інтегрованого застосування у межах єдиної цифрової екосистеми управління фінансовими ресурсами громади. Такий підхід узгоджується з висновками досліджень щодо цифрової трансформації місцевих

фінансових ресурсів, у яких наголошується на необхідності комплексного використання цифрових інструментів на рівні територіальних громад [6; 8].

Цифрова трансформація місцевого оподаткування має розглядатися також крізь призму фінансової стійкості територіальних громад. Цифрові інструменти можуть підвищувати не лише поточні надходження, а й прогнозованість доходів, що має особливе значення для бюджетного планування.

Сучасні дослідження цифрових інструментів управління місцевими фінансовими ресурсами підтверджують, що цифровізація має охоплювати не лише мобілізацію доходів, а й процеси планування, використання, моніторингу та контролю фінансових ресурсів [6]. Своєю чергою, трансформація системи управління місцевими бюджетами в умовах цифровізації створює передумови для підвищення якості бюджетних рішень, прозорості та ефективності використання фінансових ресурсів [8].

Таким чином, фінансовий ефект цифровізації доцільно оцінювати за двома взаємопов'язаними напрямками:

1) доходний ефект – розширення податкової бази, збільшення податкових надходжень, зменшення недоїмки та трансфертозалежності;

2) управлінський ефект – скорочення адміністративних витрат, прискорення обробки інформації, підвищення точності прогнозування та ефективності використання бюджетних коштів.

Саме поєднання цих ефектів дозволяє трактувати цифрову трансформацію як інструмент не лише податкового адміністрування, а й управління фінансовою стійкістю територіальної громади.

Водночас цифровізація не гарантує автоматичного підвищення ефективності місцевого оподаткування. Одним із основних ризиків є низька якість вихідних даних. Якщо цифрові реєстри містять неповну, застарілу або суперечливу інформацію, автоматизація може лише прискорити обробку некоректних даних.

Другим обмеженням є фрагментарність інформаційних систем. Створення великої кількості локальних цифрових платформ без належної інтеграції може не зменшувати, а збільшувати інформаційні розриви.

Третім ризиком є нерівномірна цифрова спроможність територіальних громад. Відмінності у фінансових ресурсах, кадровому забезпеченні, цифровій інфраструктурі та компетентностях можуть зумовлювати значну диференціацію результатів цифрової трансформації [6; 8].

Четвертим ризиком є кібербезпека та захист інформації. Розширення масивів даних про платників, майно та економічну активність потребує належного захисту інформаційних систем, розмежування доступу та дотримання вимог щодо захисту персональних даних.

Тому цифрова трансформація має супроводжуватися не лише технологічним оновленням, а й підвищенням цифрової компетентності працівників органів місцевого самоврядування, стандартизацією даних, забезпеченням кібербезпеки та формуванням інституційної спроможності громад.

Висновки. За результатами дослідження обґрунтовано авторський підхід до цифрової трансформації місцевого оподаткування як комплексного фінансово-інституційного процесу, спрямованого не лише на цифровізацію податкових процедур, а передусім на підвищення ефективності управління податковим потенціалом територіальних громад.

Наукову новизну становить запропонована причинно-наслідкова модель цифрової трансформації: цифрова інтеграція даних → актуалізація податкової бази → виявлення резервів → підвищення податкового комплаєнсу → зростання власних доходів → зміцнення фінансової стійкості та самодостатності територіальної громади. Такий підхід дозволяє пов'язати технологічні зміни безпосередньо з фінансовими результатами місцевого оподаткування.

Визначено пріоритетними напрямками цифрової трансформації інтеграцію геопросторових, земельних, майнових і фіскальних даних, автоматизацію інформаційного обміну, формування цифрового реєстру податкового потенціалу громади, використання Big Data та штучного інтелекту, розвиток цифрових сервісів для платників і створення цифрового податкового профілю території.

Практичне значення запропонованого підходу полягає у можливості його використання органами місцевого самоврядування для виявлення невикористаних резервів оподаткування, прогнозування доходів, зменшення податкової заборгованості та підвищення ефективності управління місцевими бюджетами.

Отже, цифрову трансформацію місцевого оподаткування доцільно здійснювати за принципом «дані – аналітика – управлінське рішення – фінансовий результат», що забезпечує перехід від фрагментарної цифровізації до системного управління податковим потенціалом і створює передумови для зміцнення фінансової спроможності територіальних громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Глобальні цілі сталого розвитку ООН до 2030 року. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>
2. Junquera-Varela R. F., Lucas-Mas C. Ó., Krsul I., Calderon Yksic V. O. & Arce Rodriguez P. (2022). Digital Transformation of Tax and Customs Administrations. World Bank. DOI: <https://doi.org/10.1596/37629>
3. Nose M., Pierri N. & Honda J. (2025). Leveraging Digital Technologies in Boosting Tax Collection. IMF Working Paper, WP/25/89. DOI: <https://doi.org/10.5089/9798229008402.001>
4. Лоскоріх Г., Ганусич В. & Перчі О. Цифрові інструменти податкового адміністрування та електронної звітності як чинники забезпечення бюджетної стабільності в УКРАЇНІ. *Економіка та суспільство*, 2026. № (85). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-103>
5. Голинський Ю. О. Цифрові інструменти та технології в системі податкового адміністрування України: аналіз, класифікація та проблеми впровадження. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. *Економічні науки*. 2025. № 84. С. 178–183.
6. Парубець О. Цифрові інструменти управління місцевими фінансовими ресурсами. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, 2023. № 4 (36), С. 225–237. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-225-237](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-225-237)
7. Марченко Л. Діджиталізація системи податкового адміністрування в Україні з урахуванням досвіду розвинених країн світу. *Економічний аналіз*, 2022. Том 32. № 4. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.04.127>
8. Стащук О.В., Ткачук Н.В. Трансформація системи управління місцевими бюджетами в умовах цифровізації фінансової системи. *Ефективна економіка*, № 5, 2026. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.18>
9. Податковий кодекс України (зі змінами). Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
10. Державна податкова служба України. Ставки місцевих податків та зборів. ДПС України. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/stavki-mistsevih-podatkov-ta-zboriv/>
11. Всеукраїнська асоціація ОТГ. (2026, 10 квітня). Сплата податків через Дію: громади очікують цифровізації на рівні податкової. URL: <https://hromady.org/splata-podatkov-cherez-diyu-gromadi-ochikuyut-cifrovizaci%D1%97-na-rivni-podatkov%D1%97/>

REFERENCES:

1. Global Compact Network Ukraine (2030). *Hlobalni tsili staloho rozvytku OON do 2030 roku* [UN Sustainable Development Goals until 2030]. Available at: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/> (in Ukrainian)
2. Junquera-Varela R. F., Lucas-Mas C. Ó., Krsul I., Calderon Yksic V. O. & Arce Rodriguez P. (2022). *Digital Transformation of Tax and Customs Administrations*. World Bank. DOI: <https://doi.org/10.1596/37629>
3. Nose M., Pierri N. & Honda J. (2025). *Leveraging Digital Technologies in Boosting Tax Collection*. IMF Working Paper, WP/25/89. DOI: <https://doi.org/10.5089/9798229008402.001>
4. Loskorikh H., Hanusych V. & Perchi O. (2026). Tsifrovi instrumenty podatkovoho administruvannya ta elektronnoi zvitnosti yak chynnyky zabezpechennia biudzhetnoi stabilnosti v Ukraini [Digital tools of tax administration and electronic reporting as factors of ensuring budget stability in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-103> (in Ukrainian)
5. Holynskiy Yu. O. (2025). Tsifrovi instrumenty ta tekhnolohii v systemi podatkovoho administruvannya Ukrainy: analiz, klasyfikatsiia ta problemy vprovadzhennia [Digital tools and technologies in the tax administration system of Ukraine: analysis, classification and implementation problems]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences*, no. 84, pp. 178–183. (in Ukrainian)
6. Parubets O. (2023). Tsifrovi instrumenty upravlinnia mistsevymy finansovymy resursamy [Digital tools for managing local financial resources]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and Prospects of Economics and Management*, no. 4 (36), pp. 225–237. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-225-237](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-225-237) (in Ukrainian)
7. Marchenko L. (2022). Didzhitalizatsiia systemy podatkovoho administruvannya v Ukraini z urakhuvanniam dosvidu rozvynenykh krain svitu [Digitalization of tax administration system in Ukraine taking into account experience of developed countries]. *Ekonomicnyi analiz – Economic Analysis*, vol. 32, no. 4. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.04.127> (in Ukrainian)
8. Stashchuk O. V. & Tkachuk N. V. (2026). Transformatsiia systemy upravlinnia mistsevymy biudzhetamy v umovakh tsyfrovizatsii finansovoi systemy [Transformation of local budget management system in the context of digitalization of financial system]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, no. 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.18> (in Ukrainian)
9. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] No. 2755-VI. (2010). Official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (in Ukrainian)
10. Stavky mistsevykh podatkiv ta zboriv [Rates of local taxes and fees]. Official web portal of the State Tax Service of Ukraine. Available at: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/stavki-mistsevih-podatkov-ta-zboriv/> (in Ukrainian)
11. Splat podatkiv cherez Diuu: hromady ochikuiut tsyfrovizatsii na rivni podatkovoi [Payment of taxes through Diia: communities expect digitalization at the tax level]. Available at: <https://hromady.org/splata-podatkov-cherez-diyu-gromadi-ochikuyut-cifrovizaci%D1%97-na-rivni-podatkov%D1%97/> (in Ukrainian)

УДК 336.221.4:352:004.9

JEL H71, O33, R51

Карлін Микола Іванович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, Волинський національний університет імені Лесі Українки. **Ткачук Наталія Василівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Волинський національний університет імені Лесі Українки. **Проць Наталія Василівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Волинський національний університет імені Лесі Українки. **Цифрова трансформація місцевого оподаткування.**

У статті розглянуто сутність та практичні аспекти цифрової трансформації місцевого оподаткування в Україні. Обґрунтовано необхідність модернізації системи місцевого оподаткування на основі інтеграції цифрових інструментів, інформаційних ресурсів та аналітичних технологій. Визначено взаємозв'язок цифрової інтеграції даних, оптимізації обліку об'єктів оподаткування, розширення податкової бази та зростання власних доходів місцевих бюджетів. Доведено, що цифровізація сприяє детінізації місцевих фінансів, підвищенню податкового комплаєнсу, прозорості та довіри до органів місцевого самоврядування, а також стійкості й фінансовій самодостатності територіальних громад. Систематизовано перспективні цифрові інструменти та визначено пріоритетні напрями їх імплементації у сфері місцевого оподаткування.

Ключові слова: місцеве оподаткування, цифровізація, місцеві бюджети, територіальні громади, місцеві податки та збори, податковий комплаєнс, органи місцевого самоврядування, штучний інтелект, Big Data, податкові надходження.

UDC 336.221.4:352:004.9

JEL H71, O33, R51

Mykola Karlin, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Finance, Lesya Ukrainka Volyn National University, **Natalia Tkachuk**, Ph.D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Lesya Ukrainka Volyn National University, **Nataliia Prots**, Ph.D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Lesya Ukrainka Volyn National University. **Digital transformation of local taxation.**

The article examines the essence and practical aspects of the digital transformation of local taxation in Ukraine and its role in strengthening the financial capacity of territorial communities. The purpose of the study is to substantiate conceptual approaches to the digitalization of local taxation, systematize digital tools, and identify priority areas for their implementation to improve the formation of local budget revenues. The study defines digital transformation of local taxation as a systemic change in the organizational and information model of tax administration based on the integration of digital data, information resources, automated data exchange, geoinformation systems, Big Data, and artificial intelligence. It is substantiated that digital integration improves the identification and registration of taxable objects, eliminates discrepancies between information resources, expands the tax base, reduces the shadow economy, and strengthens tax compliance. The authors systematize promising digital instruments, including municipal geoportals, electronic registers and databases, taxpayer e-cabinets, automated notifications, Big Data analytical modules, artificial intelligence algorithms, and Smart City platforms. Their role in mobilizing local revenues, reducing transaction costs, improving transparency, and strengthening taxpayers' trust in local self-government bodies is determined. A causal relationship is substantiated as follows: digital data integration → optimization of taxable object registration → expansion of the tax base → reduction of the shadow economy → increased tax compliance → growth of own revenues → resilience and flexibility of local finances → financial self-sufficiency of the territorial community. The institutional model "State Tax Service – territorial community – taxpayer" is proposed, providing digital integration of information while preserving the functional distribution of powers among the participants. Particular attention is paid to the use of GIS, Big Data, and artificial intelligence for risk-oriented tax control, identification of potential tax reserves, and improvement of tax payment discipline. Priority areas for further digital transformation include the integration of land, property, and fiscal data, development of electronic taxpayer services, formation of digital tax profiles of territorial communities, and strengthening of cybersecurity and digital competencies. The results can be used to improve local tax administration and strengthen the financial sustainability, resilience, and self-sufficiency of territorial communities in Ukraine.

Key words: local taxation, digitalization, local budgets, territorial communities, local taxes and fees, tax compliance, local self-government bodies, artificial intelligence, Big Data, tax revenues.